

Boomvalken *Falco subbuteo* langs het Goudse stadsspoor

Dirk Huitzing

In de vorige Takkeling (jaargang 15, nummer 1 van 2007) is een broedgeval van Boomvalken in een Haagse stadswijk beschreven. Daarbij is gevraagd naar andere ervaringen met broedende Boomvalken in stadswijken. In augustus 2004 heb ik juveniele Boomvalken gezien op de bovenleiding van het spoor, een paar honderd meter ten westen van het NS-station Gouda. Ook in de nazomer van 2005 en 2006 zag ik op dezelfde plaats juveniele Boomvalken, die soms nauwelijks konden vliegen. Betekent dit dat Boomvalken in een Goudse stadswijk hebben gebroed? Ja en nee, het hangt ervan af wat onder een stadswijk wordt verstaan. Maar zonder twijfel gaat het om broedgevallen dicht bij het centrum van Gouda, hemelsbreed een kilometer of twee van het middeleeuwse stadhuis.

Zuidwest van het NS-station Gouda ligt een wat onoverzichtelijk stukje stad. Dit bestaat uit niet-toegankelijke privé-tuinen, tuinen van zorginstellingen en bedrijfsterreinen, met daartussen elzenbosjes en open water. Vanaf openbare wegen en fietspaden is het lastig te overzien. Het is niet gelukt er nesten van Boomvalken te lokaliseren. 's Winters zijn hier en daar wel (oude) kraaiennesten te zien. Aan de noordkant van het spoor ligt een uitvalsweg met fietspaden en een aantal volkstuinten. De waarnemingen zijn vanaf deze zijde gedaan. 's Avonds is het licht er gunstig.

De eerste keer dat ik een juveniele Boomvalk in deze omgeving zag, was op 28 augustus 2004. 's Morgens om zeven uur zat deze valk luid roepend in een dode boom, aan de zuidkant van het spoor. Een dag later zag ik twee juveniele Boomvalken op palen van de NS-bovenleiding. De volgende ochtend hoorde ik, als forens op de trein wachtend, vanaf het perron Boomvalken roepen. Meer hoorde of zag ik in 2004 niet.

Het jaar daarop zag ik westelijk van het NS-station Gouda negen keer Boomvalken, in de periode van 16 augustus tot 13 september 2005. Vier maal waren het (maximaal twee) juveniele Boomvalken op de NS-bovenleiding en vijf keer in de omgeving vliegende Boomvalken. Een enkele keer waren deze als adulte vogels herkenbaar.

Omdat ik twee jaar achter elkaar op dezelfde plaats jonge Boomvalken zag, was ik erg benieuwd naar wat er in 2006 zou gaan gebeuren. Voor de zomervakantie zag ik ter plaatse al enkele keren een adulte Boomvalk vliegen. Vervolgens waren al op 9 augustus 2006 's avonds twee juveniele Boomvalken en een adulte vogel aanwezig. Eén juveniele Boomvalk zat op het dak van een schoolgebouw, westelijk van het NS-station Gouda. Deze jonge valk deed onhandige vliegprogingen en verloor daarbij bijna het evenwicht. De tweede juveniele Boomvalk zat in een dode boom. Bij een

windvlaag viel deze er bijna uit. De adulte vogel zat zo nu en dan op het dak van hetzelfde gebouw.

Na deze vroege eerste waarneming zag ik in de periode tot 24 september 2006 nog tien keer juveniele of adulte Boomvalken, op dezelfde locatie of in de nabije omgeving. Op 11 augustus zat bij voorbeeld op een bepaald moment een complete familie van twee adulte en twee juveniele Boomvalken op het dak van het schoolgebouw. Op dezelfde dag zag ik ook dat één van de adulte vogels een prooi bracht. In 2006 was het repertoire aan zitplaatsen groter dan in de voorgaande jaren. Behalve de bovenleidingportalen waren dat het schoolgebouw, een dode boom en een, ernaast staande, vol in het blad zittende populier.

De familie Boomvalk op het dak van het schoolgebouw in Gouda, 11 augustus 2006 (Dirk Huitzing). *Hobby family with fledglings on school building, Gouda, 11 August 2006.*

De onhandigheid van de jonge Boomvalken op 9 augustus 2006 wijst erop, dat het broedgeval dichtbij moet hebben plaatsgevonden. Gezien de continuïteit over drie jaren ligt het voor de hand dat steeds in dezelfde omgeving is gebroed. Zoals vermeld is het geen versteende stadswijk, maar een klein, betrekkelijk groen, stukje stedelijk gebied. Inmiddels zijn de gemeente Gouda en NS bezig de strook ten noorden van het spoor te ontwikkelen. De volkstuinen zijn verwijderd en er is een begin gemaakt met ophogen en bouwrijp maken. Er zullen vrij hoge gebouwen komen. Onduidelijk is in hoeverre dit van invloed zal zijn op toekomstige broedgevallen van Boomvalken in deze omgeving. Ik hoop dat ze er in ieder geval dit jaar nog zullen zijn.

Summary

Huitzing D. 2007. Hobbies *Falco subbuteo* breeding in the town of Gouda. De Takkeling 15: 132-134.

In 2004-06 recently fledged Hobbies were recorded annually near the railway station of Gouda, some 2 km from the town centre, indicating that successful breeding had occurred. The site holds houses, social services and small industries. The presence of gardens, alder woodlots and open water makes the site relatively 'green'. Although old crow's nests were found in the area in winter, the actual nest sites of the Hobbies were not located. Each year two juveniles were recorded, i.e. between 28 and 30 August (2004), 16 August and 13 September (2005) and 9 August and 24 September, using buildings, overhead wires and trees (dead and alive) as sitting posts.

Adres: Anna van Hensbeeksingel 144, 2803 LK Gouda.

Naschrift Rob Bijlsma

Het broeden van Boomvalken in bebouwde kommen is voor Nederland diverse malen beschreven (zie hieronder). Uit de nestkaarten blijkt dat het geregeld wordt gemeld uit de verstedelijkte gebieden van Zuid-Holland.

Bent G. van der 1995. Broedt de Boomvalk in de bebouwde kom van Katwijk. Duinstag 1995(3): 31-32.

Nie H. de 1963. Honderd uur bij een boomvalkpaar. Vogeljaar 11: 88-91 (Rijswijk).

Goutbeek K. & Izaaks A. 2001. Het voorkomen van de Boomvalk *Falco subbuteo* rond Nijmegen sinds 1970. De Takkeling 9: 209-220.

Kamp M. & Kamp B. 2001. Broedgeval van een Boomvalk *Falco subbuteo* boven een tennis-complex. De Takkeling 9: 76-77.

Nus T. van 2003. Broedgeval van Boomvalk *Falco subbuteo* in de stad Utrecht. De Takkeling 11: 151-154.